

Índex

Volum I

Acte inaugural

- MARIA DELS ÀNGELS PÉREZ SAMPER. Discurs d'inauguració del VI Congrés d'Història Moderna de Catalunya 15
- GIOVANNI LEVI. La Catalogna diversa: lo storico della società, oggi 21

Sessió 1. Poders, privilegis i llibertats

Ponències

- JOSÉ IGNACIO FORTEA. Olivares y la contribución del clero en la monarquía católica: la décima de 1632 31
- XAVIER TORRES SANS. La nació i el temple. Patriotisme i Contrareforma a la Catalunya moderna 85

Comunicacions

- JON ARRIETA ALBERDI. La *lex regia* en la obra de Francesc Martí Vilamador: recepción y evolución del concepto 103
- ÀNGEL CASALS. El virrei, l'inquisidor i el covard: una trama conspirativa a la Barcelona de 1546 141
- EDUARDO ESCARTÍN SÁNCHEZ. De Luis XIV a Felipe IV. El oidor de cuentas Luis de Valencià 153
- GEMMA GARCÍA FUERTES. Francesc Ametller i Perer (1657/8-1726). Un jurista català al servei de Felip V 165
- LAURA GARCÍA SÁNCHEZ. La corona *versus* Cataluña: Don Fernando de Austria y las polémicas Cortes de Barcelona de 1632 203

XAVIER GIL PUJOL. Regalies i constitucions: els continguts del pactisme en l'obra de Sebastià de Cortiada (1676)	217
EDUARD MARTÍ FRAGA. El braç militar de Catalunya. Una institució decisiva en el tombant del segle XVII	233
DAVID MARTÍN MARCOS. José Molines, un ministro catalán al servicio de Felipe V en Roma durante la Guerra de Sucesión Española	249
MONTSERRAT TOLDRÀ PARÉS. L'any de Barcelona: Carles V, política, Corts i legislació, 1519-20	263
SUSANA TRUCHUELO GARCÍA. Privilegios y libertades fiscales: los donativos al monarca en los territorios vascos y Cataluña en el periodo altomoderno .	283

Sessió 2. Integració i dissidència

Ponència

RICARDO FRANCH BENAVENT. La diversidad de los modelos de crecimiento: el contraste entre la evolución económica y el marco social de Cataluña y Valencia en el siglo XVIII	303
--	-----

Comunicacions

ROSA M. ALABRÚS. Les estratègies de la Companyia de Jesús en el segle XVIII i la seva recepció a Catalunya	337
IGNASI FERNÁNDEZ TERRICABRAS. Unitat i diversitat en un ordre religiós: les disputes entre franciscans observants i recol·lectes a Catalunya en temps de Felip II	355
BORJA FRANCO LLOPIS. Evangelización, arte y conflictividad social: la conversión morisca en la vertiente mediterránea	377
VIRGINIA LEÓN SANZ. Felipe V y los eclesiásticos catalanes "indiferentes a la Corona" en Roma	393
EVA SERRA I PUIG. Galeres catalanes, forçats i moricos (1607-1612)	411
ARIADNA SOTORRA FIGUEROLA. Joan Sala i ferrer, àlies Serrallonga. De la història a la llegenda	445

Sessió 3. Cultures i pràctiques culturals

Ponències

OFELIA REY CASTELAO. Del Noreste al Noroeste: comparando prácticas culturales de la segunda mitad del siglo XVIII 461

ROSA MARIA SUBIRANA REBULL I JOAN-RAMON TRIADÓ. Art, història i ideologia. Programes de les classes i palaus barcelonins al segle XVIII 503

Comunicacions

XAVIER BARÓ I QUERALT. Defensa, pragmatisme o menysteniment: actituds d'alguns autors catalans del segle XVII envers la llengua catalana . . . 551

DIANA CARRIÓ-ÍNVERNIZZI. Los catalanes en Roma y la iglesia de Santa María de Montserrat (1640-1670) 571

ELISENDA COLLELLDEMONT VIVES. Inventari *post mortem* d'un rector català del segle XVIII 585

ROSA MARIA CREIXELL. Espais viscuts en la Catalunya moderna. La casa i el mobiliari 597

RICARD EXPÓSITO I AMAGAT. Successos d'Europa a la Catalunya rural de l'època moderna 611

ESTHER GARCÍA PORTUGUÉS. Testimonis de la festa amb motiu de la vinguda reial a Barcelona l'any 1802 623

MARIA GARGANTÉ LLANES. La impremta de la universitat de Cervera a càrrec de les Ibarra, impressores del segle XVIII 643

MARTÍ GELABERTÓ VILAGRAN. Inquisición y blasfemias en la Cataluña de los siglos XVI y XVII 651

Mª LUISA GUTIÉRREZ MEDINA. Los jardines del Laberinto de Horta, algo más que un jardín neoclásico 677

ELISABET MERCADÉ. La diversitat en la historiografia catalana del segle XVIII: fonts per al seu estudi 691

SANTI MERCADER SAAVEDRA. La catedral de Barcelona vista per alguns viatgers del segle XVII a principis del segle XIX 709

FRANCESC MIRALPEIX I VILAMALA. Pintors i pintures del set-cents en terres gironines: estat de la qüestió i noves aportacions	729
BORJA DE QUEROL I DE QUADRAS, BERTA CALDENTY CABRÉ. La Catalunya diversa a les biblioteques catalanes del segle XVIII: la biblioteca dels Bofarull de Reus	745
ALMA LINDA REZA. Devoción inmaculista en Barcelona, 1652-1662. Una imatge triunfal de la Monarquía hispánica	761
ANNA ISABEL SERRA. Documents i històries que falsejaven la realitat. Descripcions i discursos, reals o no, per construir esglésies al segle XVIII . . .	779

Volum II

Sessió 4. Temps de guerra i pau

Ponències

M. VICTORIA LÓPEZ-CORDÓN CORTEZO. La paz posible: orden jurídico y formas diplomáticas en la Europa de los Congresos	9
LLUÍS ROURA I AULINAS. La guerra moderna: art, diversitat i regularitat . . .	51

Comunicacions

NEUS BALLBÉ SANS. Els eclesiàstics austracistes durant la guerra de Successió d'Espanya: el cas de Llorenç Tomàs i Costa, canceller del principat de Catalunya (1705-1714)	73
MIREIA CAMPABADAL I BERTRAN. Entre el blat i la pólvora. La memòria del setge barceloní de 1713-1714 a través de dos dietaris personals en català	89
JOAN CARRIÓ ARUMÍ. El captiveri i l'espionatge com a mèrits de l'ascens social a la Catalunya de l'Edat Moderna	107
RAFAEL CERRO NARGÁNEZ. Pedro de Saura y Valcárcel: el rostro de la represión borbónica en Cataluña (1709-1720)	113
MATEU COLOM PALMER. Fidelitat o revolta. El regne de Mallorca davant l'autoritarisme monàrquic de Felip IV	137
MERCÈ COLOMER BARTROLÍ. Francesc Sans de Miguel, un militar austracista exiliat a Viena (1667-1757)	149

JOANA FRAGA. La “Guerra dels Segadors” desde Portugal. La percepción del conflicto en las <i>Gazetas da Restauração</i>	173
EVA GIL I BEL. La perspectiva vencedora de la <i>Histoire de la dernière révolte des catalans</i> . Una crónica exemplaritzant de 1715	185
MANEL GÜELL. Consideracions al voltant de la revolució militar a Catalunya	199
FRANCESCO MANCONI. “Para los reales ejércitos de su magestad”. La aportación de la nobleza sarda a las guerras de la monarquía hispánica (1626-1652)	225
JOAN ANTONI MARÍ I COLOMAR. La defensa de les costes catalanes i Pitiüses en època moderna	245
PERE MOLAS RIBALTA. Família, amics i canvis en la guerra de Successió . .	263
IMMA MUXELLA. Mar i institucions: un episodi corsari en temps de crisi (1459-1461)	281
XAVIER RIERA I HERNÁNDEZ. Una visió contraposada del setge de 1714: els cronistes borbònics Vicente Bacallar i Nicolás de Jesús Belando	297
XAVIER RUBIO. Noves tècniques d'investigació en camps de batalla de l'edat moderna: el cas de Talamanca 1714	315
FERNANDO SÁNCHEZ MARCOS. Temps de guerra i temps de pau en l'escriptura històrica de F. Pons de Castellví	331
JOSEP M. TORRAS I RIBÉ. La resistència cívica contra el règim borbònic a Catalunya: el “tancament de botigues” de 1717-1718	349
TERESA VINYOLÉS VIDAL. Les dones i la pau en el context de les guerres del segle XV	367

Sessió 5. Cohesió i tensió social

Ponències

ROBERTO FERNÁNDEZ. Cataluña en las Españas del Setecientos	387
ELISEO SERRANO MARTÍN. <i>No demandamos sino el modo</i> . Los juramentos reales en Aragón en la edad moderna	435

Comunicacions

ANTONI ALBACETE I GASCÓN. Les formes d'accés pactat a la llibertat entre esclaus i propietaris a la Barcelona del segle XV	465
AGUSTÍ ALCOBERRO. Cacera de bruixes, justícia local i Inquisició a Catalunya, 1487-1643: alguns criteris metodològics	485
ELISABET CABRUJA I VALLÈS. Inestabilitat i conflictes socials. La baronia de la Conca d'Òdena en el transcurs dels segles moderns	505
PEDRO CARDIM. "Todos los que no son de Castilla son yguales". El estatuto de Portugal en la Monarquía española en el tiempo de Olivares	521
MARIE COSTA. La problemática de las promesas de matrimonio en Barcelona: 1776-1833	553
NÚRIA DE LUCAS. Catalans i castellans: estereotips durant la primera meitat del segle XVII	585
MARIELA FARGAS PEÑAROCHA. La familia diversa en la Cataluña moderna	601
NÚRIA FLORENSA I SOLER. Insaculats a diputats i oïdors de la Diputació del General per les bosses de Barcelona a l'albada de la Guerra dels Segadors	615
M ^a ISABEL GASCÓN UCEDA. Honor masculino, honor femenino, honor familiar	635
MARÍA DE LOS ÁNGELES PÉREZ SAMPER. La alimentación como signo de diversidad social: la encuesta de Zamora	649
EDUARD PUIG. Les insaculacions de la Diputació del General de Catalunya: el cas dels germans Saiol i Josep Ciges (1687-1688)	673
MERCÈ RENOM. Eleccions de diputats i síndics personers a Sabadell a finals del segle XVIII. Els límits de la reforma de Carles	689
BÁRBARA SANTIAGO MEDINA. La publicación de edictos como fuente de conflictos: el tribunal de la Inquisición de Barcelona	707

Sessió 6. Camps i ciutats. Catalunya i Barcelona

Ponències

LLORENÇ FERRER ALÒS. La diversitat de l'activitat econòmica a la Catalunya moderna: més enllà de la renda feudal	725
JUAN E. GELABERT. Ciudades, villas y lugares en el mundo atlántico: de Jamestown a Elna	765

Comunicacions

ELISA BADOSA COLL. Entre els negocis amb l'Administració i els problemes amb la Inquisició. La família Guinart 1647-1687	783
JOSEP M. BRINGUÉ I PORTELLA. Des de Mongat a Castelldefels: la lluita pel control de les pastures (segles XVI-XVII)	815
ANTONIO BUDRUNI. Da <i>vila</i> a <i>ciutat</i> : aspetti di vita sociale in Alghero, nei secoli XVI e XVII	835
JORDI BUYREU. Vida i mort a la comunitat religiosa dels agustinians calçats a Barcelona 1665-1820	857
ALEXANDRA CAPDEVILA MUNTADAS. La immigració francesa al Maresme durant els segles XVI i XVII. Un exemple de distribució territorial en una comarca diversa	871
JAUME DANTÍ I RIU. Món rural i món urbà. Els Guàrdia de Castellterçol, païres i arrendataris del glaç	887
EMETERI FABREGAT GALCERÀ. Les fórmules tradicionals d'accés a la propietat de la terra i la crisi de la societat tradicional a la regió de Tortosa . . .	905
VALENTÍ GUAL VILÀ, CARLES DÍAZ MARTÍ. Justícia de senyors: Poblet i Sant Jeroni de la Murta (segles XVI-XVII)	925
FRANCISCO MANUEL SOLER. La integració del patrimoni arquitectònic rural de l'època moderna a la ciutat de Barcelona	941

Estudi bibliogràfic

FRANCISCO FERNÁNDEZ IZQUIERDO. La historiografía catalana en el conjunto de las publicaciones españolas analizadas en <i>Modernitas Citas</i>	957
---	-----

Memòria final de VI Congrés d'Història Moderna de Catalunya

JAUME DANTÍ I RIU.	1007
----------------------------	------

Índex d'autors	1011
--------------------------	------

Projectes de la imatge gràfica del Congrés	1015
--	------